

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział pierwszy	
Pojęcie i istota samorządu terytorialnego	17
1. Wprowadzenie	17
2. Podmiot samorządu	19
3. Przedmiot samorządu	22
4. Zadania samorządu	26
5. Nadzór nad samorządem	27
6. Samorząd a autonomia	28
Rozdział drugi	
Kształt oraz funkcjonowanie polskiej administracji terenowej w latach 1918–1939	31
1. Organy administracji rządowej o kompetencjach ogólnych	31
2. Pojęcie i istota samorządu terytorialnego	37
3. Samorząd terytorialny w Polsce lat 1918–1939	41
Rozdział trzeci	
Samorząd terytorialny w polskich konstytucjach	47
1. Okres 1918–1939	47
2. Okres 1944–1950	50
3. Okres 1990–1997	53
A. Podmiot samorządu	54
B. Przedmiot samorządu	55
C. Zadania samorządu terytorialnego	58
D. Nadzór nad samorządem terytorialnym	61
Rozdział czwarty	
Struktura organizacyjna gminy	62
1. Koncepcja gminy samorządowej	62
2. Formy demokracji bezpośredniej	66
A. Konsultacje	66
B. Referendum gminne	67

3. Organy gminy	71
A. Rada gminy	71
Status prawny radnego	72
Organizacja wewnętrzna rady gminy	76
Sesje rady	77
Komisje	78
Odwołanie rady gminy przed upływem kadencji	78
B. Wójt (burmistrz, prezydent miasta)	79
Odwołanie wójta przed upływem kadencji	81
Odwołanie wójta przed upływem kadencji z powodu nieudzielenia absolutorium	82
Odwołanie wójta przed upływem kadencji z innej przyczyny niż nieudzielenie absolutorium	84
Inne przyczyny wygaśnięcia mandatu wójta	85
Sekretarz i skarbnik gminy	90
Urząd gminy	90
Inne jednostki organizacyjne	92
4. Jednostki pomocnicze gmin	92
A. Sołectwo	93
B. Dzielnica (osiedle)	97
5. Klasyfikacja zadań rady gminy	99
A. Kompetencje ustrojowe i organizacyjne	99
B. Kompetencje gospodarczo-majątkowe	100
C. Kompetencje finansowe	101
D. Kompetencje administracyjne	101
E. Kompetencje lokalno-porządkowe	102
F. Nadawanie honorowego obywatelstwa gminy	102
G. Stanowienie aktów prawa miejscowego	102
H. Kompetencje kontrolne i nadzorcze	103
I. Kompetencje procesowe	103

Rozdział piąty

Ustrój powiatu	104
1. Koncepcja powiatu samorządowego	104
2. Formy demokracji bezpośredniej	106
A. Konsultacje	106
B. Wybory	107
C. Referendum powiatowe	107
3. Organy powiatu	108
A. Rada powiatu	108
Status prawny radnego	110
Organizacja wewnętrzna rady powiatu	111
B. Zarząd powiatu	113
Starosta	115
Sekretarz i skarbnik powiatu	118
Starostwo powiatowe	118
Jednostki organizacyjne powiatu, powiatowe służby, inspekcje i straże	119

Rozdział szósty

Miasto na prawach powiatu	122
Struktura organizacyjna miasta na prawach powiatu.....	122
1. Uwagi ogólne	122
2. Koncepcja miasta na prawach powiatu	126
Upodmiotowienie miasta na prawach powiatu	126
Osobowość prawna.....	127
Zadania miasta na prawach powiatu	127
Statut.....	132
Nadzór.....	133
Formy demokracji bezpośredniej	133
Organy miasta na prawach powiatu.....	134
A. Rada miasta na prawach powiatu.....	134
Zadania rady miejskiej	135
Tryb podejmowania uchwał	137
Status prawny radnego	138
Prezydent miasta na prawach powiatu	139
Urząd miejski	141
Inne jednostki organizacyjne	142
Jednostki pomocnicze miasta na prawach powiatu	143
Formy współdziałania miasta na prawach powiatu	143

Rozdział siódmy

Struktura organizacyjna województwa samorządowego	145
1. Koncepcja województwa samorządowego	145
2. Formy demokracji bezpośredniej	150
3. Organy samorządu województwa	151
A. Sejmik województwa	151
Organizacja wewnętrzna sejmiku województwa	153
Pozycja prawna radnego	155
B. Zarząd województwa	156
Marszałek województwa	158
Skarbnik województwa	159
4. Administracja zespolona	160

Rozdział ósmy

Zasada jawności i dostęp do informacji publicznej	161
1. Jawność działania władz publicznych i dostęp do informacji publicznej w prawie międzynarodowym.....	161
2. Prawo do informacji w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.....	165
3. Zasada jawności w ustawie o dostępie do informacji publicznej.....	167
A. Pojęcie informacji publicznej	168
Informacje szczególne podlegające udostępnieniu.....	173
B. Podmioty zobowiązane do udostępniania informacji publicznej	173
C. Formy udostępniania informacji publicznej	175
D. Ograniczenia jawności działania władz publicznych.....	180
E. Środki prawne służące w razie odmowy udzielenia informacji publicznej.....	181

4. Zasada jawności działania organów samorządu terytorialnego.....	182
A. Reguły ogólne.....	182
B. Zasada jawności podejmowania uchwał	183
C. Jawność gospodarki finansowej.....	184
D. Jawność aktów prawa miejscowego.....	185
E. Oświadczenia majątkowe.....	186
5. Uwagi końcowe.....	187

Rozdział dziewiąty

Pracownicy samorządowi	188
1. Pojęcie pracownika i pracodawcy samorządowego.....	188
2. Rodzaje stosunków pracy pracowników samorządowych oraz nawiązanie stosunku pracy w samorządzie terytorialnym	193
3. Dobór kandydatów do pracy w jednostkach samorządowych	200
4. Zmiana stosunku pracy pracowników samorządowych	203
5. Zawieszenie stosunku pracy pracowników samorządowych	205
6. Rozwiązanie i wygaśnięcie stosunków pracy pracowników samorządowych	206
7. Obowiązki pracowników samorządowych	210
8. Uprawnienia pracowników samorządowych	213
9. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników samorządowych	216

Rozdział dziesiąty

Ograniczenia antykorupcyjne dotyczące funkcjonariuszy samorządowych	222
1. Wprowadzenie	222
2. Przyczyny korupcji.....	224
3. Przepisy antykorupcyjne w samorządzie terytorialnym	226
4. Ograniczenia dotyczące radnych	227
A. Zakaz łączenia mandatu radnego z innymi funkcjami	227
B. Zakaz zawierania umów z radnymi	228
C. Zakaz podważania zaufania wyborców i nadużywania sprawowanej funkcji.....	229
D. Ograniczenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej	230
E. Zakaz uczestniczenia we władzach spółek handlowych	233
F. Zakaz posiadania akcji lub udziałów.....	233
G. Wyłączenie z głosowania w sprawie dotyczącej interesu prawnego radnego	234
5. Ograniczenia dotyczące pozostałych funkcjonariuszy samorządowych.....	235
A. Zakazy wynikające z ustawy antykorupcyjnej	235
B. Zakazy wynikające z ustaw samorządowych	238
C. Zakazy wynikające z ustawy o pracownikach samorządowych.....	240
6. Instrumenty służące ocenie i kontroli funkcjonariuszy samorządowych	241
A. Oświadczenia majątkowe	242
B. Inne oświadczenia	246
C. Rejestr korzyści	248

Rozdział jedenasty

Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego	250
1. Związki międzygminne i związki powiatów	250
A. Organizacja związku	254
B. Kompetencje organów związku	256
Mienie związku	258
2. Stowarzyszenia gmin, powiatów i województw	259
3. Porozumienia	261

Rozdział dwunasty

Zadania samorządu terytorialnego	264
1. Podział zadań samorządu	264
2. Zadania własne	265
3. Zasada monizmu zadaniowego	267
4. Koncepcja podziału zadań samorządu we współczesnym ustawodawstwie polskim	268
A. Gmina	269
B. Powiat.....	271
C. Województwo.....	275

Rozdział trzynasty

Akty prawa miejscowego samorządu terytorialnego	279
1. Pojęcie prawa miejscowego.....	279
2. Miejsce aktów prawa miejscowego w hierarchii źródeł prawa	283
3. Rodzaje aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego	286
4. Akty normatywne stanowione przez organy samorządu terytorialnego	289
A. Gminne akty prawa miejscowego	289
B. Akty prawa miejscowego stanowione przez powiat	295
C. Akty prawa miejscowego stanowione przez województwo.....	297
D. Hierarchia aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego	298
5. Procedura uchwalodawcza	300
A. Przygotowanie projektu uchwały.....	300
B. Postępowanie z projektem uchwały na sesji rady (sejmiku).....	301
C. Promulgacja i wejście uchwały w życie	302

Rozdział czternasty

Dochody jednostek samorządu terytorialnego	305
1. Pojęcie dochodów jednostek samorządu terytorialnego i ich klasyfikacja	305
A. Źródła dochodów gminy.....	308
B. Zasady ustalania i gromadzenia dochodów	309
C. Kompetencje gminy w zakresie kształtowania dochodów własnych	310
2. Ustalanie stawek podatków i wysokości opłat lokalnych oraz udzielanie ulg i zwolnień	310
3. Samoopodatkowanie mieszkańców	313
4. Pozyskiwanie środków o charakterze zwrotnym (przychodów)	314
5. Uzyskiwanie dochodów z gospodarowania mieniem.....	315

6. Ustalanie opłat i cen za usługi związane z eksploatacją obiektów i urządzeń użyteczności publicznej	316
7. Subwencja ogólna	317
A. Część oświatowa subwencji ogólnej.....	318
B. Część wyrównawcza subwencji ogólnej.....	318
C. Część równoważąca subwencji ogólnej.....	319
8. Podatki lokalne	319
A. Podatek od nieruchomości.....	319
B. Podatek od środków transportowych.....	320
C. Podatek od posiadania psów	322
D. Podatek rolny	323
E. Podatek leśny	324
F. Karta podatkowa.....	325
G. Podatek od spadków i darowizn.....	325
H. Podatek od czynności cywilnoprawnych.....	326
9. Opłaty lokalne	327
A. Opłata targowa	327
B. Opłata miejscowa.....	329
C. Opłata skarbowa	330
D. Opłata administracyjna	331
E. Opłata adiacencka.....	331
F. Opłata eksploatacyjna	332
10. Zmiany w systemie finansowania jednostek samorządu terytorialnego wprowadzone ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.....	332

Rozdział piętnasty

Mienie gmin, powiatów i województw samorządowych	334
1. Pojęcie mienia samorządowego.....	334
2. Pochodzenie mienia gminnego	340
A. Przejęcie mienia	340
B. Nabycie mienia	344
3. Pochodzenie mienia powiatów i województw samorządowych	346
4. Zarządzanie mieniem samorządowym	352
A. Pojęcie zarządzania mieniem samorządowym.....	352
B. Zasady zarządzania mieniem samorządowym.....	353
Zasada samodzielności	353
Zasada szczególnej staranności.....	357
5. Oświadczenia woli	358
6. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego	359
A. Pojęcie działalności gospodarczej	359
B. Formy prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd terytorialny.....	363
Komunalny zakład budżetowy	363
Spółki prawa handlowego	364

Powierzenie zadań z zakresu gospodarki komunalnej	366
Formy szczególne	368
C. Uwagi końcowe	369

Rozdział szesnasty

Nadzór nad samorządem terytorialnym	371
1. Cele, funkcje i kryteria nadzoru	371
A. Cele nadzoru	371
B. Funkcje nadzoru	373
Funkcja strzeżenia prawa.....	373
Funkcja ochronna i wspierająca	373
C. Kryteria nadzoru.....	374
2. Organy nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego	376
A. Struktura organów nadzorczych w Polsce międzywojennej	376
B. Modele strukturalne nadzoru w krajach Europy Zachodniej	379
C. Współczesna polska struktura nadzoru	381
3. Środki nadzoru	385
A. Środki informacyjno–doradcze	385
B. Środki korygujące	388
Zatwierdzenie, uzgodnienie, zaopiniowanie	388
C. Wstrzymanie wykonania uchwały	389
D. Stwierdzenie nieważności	390
E. Wykonalność a prawomocność rozstrzygnięć nadzorczych.....	393
F. Zarządzenie zastępcze	397
G. Środki personalne	398
H. Nadzór nad wykonywaniem zadań zleconych	400
I. Wstrzymanie wykonania uchwały (zarządzenia)	401
J. Uchylenie uchwały i wydanie zarządzenia zastępczego	401
K. Sądowa kontrola rozstrzygnięć nadzorczych	402